

RAAD VAN TOEZICHT VERZEKERINGEN

UITSpraak Nr. 2000/39 Rbs

in de klacht nr. 082.99

ingediend door:

hierna te noemen 'klager',

tegen:

hierna te noemen 'verzekeraar'.

De Raad van Toezicht Verzekeringen heeft kennis genomen van de schriftelijke klacht, alsmede van het daartegen door verzekeraar gevoerde schriftelijke verweer. De Raad heeft aanleiding gevonden, alvorens tot uitspraak over te gaan, verzekeraar in een zitting van de Raad te horen.

Voor zover voor de beoordeling van de klacht van belang, is het navolgende gebleken.

Inleiding

Klager heeft per 1 juni 1990 bij verzekeraar een rechtsbijstandverzekering gesloten. De verzekeringen geven klager aanspraak op rechtsbijstand als particulier en als eigenaar van de door hem gedreven eenmanszaak.

Artikel 3 van de bijzondere voorwaarden van de 'STA ZEKER - polis voor particulieren', Rubriek 3.17. (model 0193) luidt als volgt:

'Dekkingsgebied

- a. Voor het verkrijgen van vergoeding van schade wegens beschadiging van of een zaak van verzekerde, die is ontstaan door een ongeval of die alleen kan worden verhaald op grond van wettelijke bepalingen, voor strafzaken en voor vorderingen uit sleep- en reparatie-overeenkomsten bestaat het dekkinggebied uit Europa en de landen die grenzen aan de Middellandse Zee.
- b. Ten aanzien van vorderingen uit arbeidsovereenkomsten en het sociale verzekeringsrecht bestaat het dekkinggebied uit de Benelux-landen en Duitsland.
- c. Het dekkinggebied voor alle andere gebeurtenissen is Nederland'.
Artikel 4 van de bijzondere voorwaarden van de 'STA ZEKER - polis voor ondernemers (uitgebreid)', Rubriek 4.17. (model 0590) luidt als volgt:

'Dekkingsgebied

(...)

- b. Voor vorderingen uit overeenkomsten is het dekkinggebied Nederland, maar bestaat niettemin aanspraak op rechtsbijstand als niet het

2000/39 Rbs

Nederlands, maar het Belgisch, Luxemburgs of Westduits recht van toepassing is. (...)'

Tussen klager en een (Belgische) leverancier van kozijnen en ramen - bestemd voor twee 'onder een kap' te bouwen woonhuizen, waaronder dat van klager - is een geschil ontstaan. Klager is door die leverancier gedagvaard voor de rechtbank van koophandel te Hasselt (België). In verband daarmee heeft klager zich in december 1992 tot verzekeraar gewend met een verzoek om rechtsbijstand. Verzekeraar heeft toegezegd de kosten van rechtsbijstand voor zijn rekening te nemen en een Belgische advocaat ingeschakeld. Bij vonnis van 3 maart 1997 van de rechtbank van koophandel te Hasselt is klager veroordeeld tot betaling van f 7.157,- vermeerderd met rente en kosten. In april 1997 heeft verzekeraar ingestemd met het instellen van hoger beroep.

Bij brief van 21 juli 1998 heeft verzekeraar klager bericht dat ten onrechte rechtsbijstand is verleend, omdat geen dekking bestaat voor het aanhangige geschil, niet onder de bedrijfspolis en niet onder de particuliere polis. Verzekeraar heeft de Belgische advocaat bericht dat met ingang van 21 juli 1998 geen aanspraak kan worden gemaakt op verdere vergoeding van kosten. Nadat klager ter afwending van een faillietverklaring aan het uitvoerbaar bij voorraad verklaarde vonnis had voldaan, hebben klager en verzekeraar over en weer een voorstel gedaan voor een minnelijke regeling. Er is geen overeenstemming bereikt.

De klacht

In 1992 is klager, tezamen met een toenmalige directeur van verzekeraar, in het bezit gekomen van een kavel grond met de verplichting daarop een woonhuis van het type 'twee onder een kap' te bouwen voor eigen bewoning. Ten behoeve van de bouw daarvan zijn door een Belgische fabrikant kozijnen en ramen geleverd. De facturering heeft plaatsgevonden aan de eenmanszaak van klager, omdat de Belgische leverancier niet aan particulieren kon leveren bij gebreke van een BTW-nummer. Er is een geschil ontstaan over de maatvoering van de geleverde kozijnen en het type van de beglazing. Toen de eenmanszaak van klager, wegens het inhouden van een bedrag van f 4.500,- op het totale factuurbedrag, door de Belgische leverancier was gedagvaard, heeft klager zich tot verzekeraar gewend met een verzoek om rechtsbijstand. Klager heeft de kwestie destijds uitgebreid besproken met een juridisch medewerker van verzekeraar in bijzijn van de toenmalige directeur van verzekeraar. Verzekeraar heeft toen besloten de zaak te behandelen op basis van de bestaande polis(sen) van klager, diens onderneming en de toenmalige directeur van verzekeraar. Nadat in een later stadium bleek dat de zaak niet naar Nederlands, maar naar Belgisch recht moest worden beoordeeld, heeft verzekeraar een Belgische advocaat ingeschakeld.

Bij brief van 21 juli 1998 (de procedure bevindt zich dan in het stadium van hoger beroep) heeft verzekeraar - zonder enige voorafgaande kennisgeving - aan die advocaat medegedeeld dat hij zich uit de zaak terugtrok en geen

2000/39 Rbs

verdere kosten zou vergoeden. Naar het oordeel van verzekeraar was de zaak eerder ten onrechte in behandeling genomen, omdat er geen dekking voor dit soort zaken bestond en bovendien Belgisch recht van toepassing was. Omdat er geen andere argumenten zijn genoemd die voor verzekeraar aanleiding zouden kunnen zijn om op de eerdere beslissing terug te komen, kan klager het huidige standpunt van verzekeraar niet verklaren en geenszins respecteren. Klager heeft bij verzekeraar er op aangedrongen de Belgische advocaat te berichten dat de zaak voor rekening van verzekeraar verder kan worden behandeld. Verzekeraar is hiertoe niet bereid geweest. Wel heeft verzekeraar bij brief van 21 september 1998 aan klager bericht dat hij de Belgische advocaat de (financiële) ruimte heeft gegeven de zaak met de tegenpartij in der minne te regelen dan wel het hoger beroep in te trekken.

Hangende de procedure in hoger beroep is de tegenpartij overgegaan tot tenuitvoerlegging van het uitvoerbaar bij voorraad verklaarde vonnis van 3 maart 1997 van de rechtbank van koophandel te Hasselt (België), waarbij klager is veroordeeld tot betaling van f 7.157,- vermeerderd met rente en kosten. Nadat de tegenpartij een verzoek tot faillietverklaring tegen klager had ingediend, kon een faillissement nog slechts worden voorkomen door betaling van een bedrag van f 12.000,-. Klager heeft verzekeraar bij brief van 27 november 1998 bericht dat de Belgische advocaat hem heeft laten weten dat er redelijke kansen op succes in hoger beroep aanwezig zijn en dat de zaak verder zal worden doorgezet. Hij heeft verzekeraar verzocht te bevestigen dat de kosten die daaraan verbonden zijn voor rekening van verzekeraar zullen komen. Tegelijkertijd heeft klager aan verzekeraar voorgesteld bij wijze van minnelijke regeling van de inmiddels door klager geleden schade ten bedrage van f 12.000,- een bedrag van f 8.000,- aan hem te voldoen, waarna de zaak kan worden gesloten. Inmiddels had klager de zaak aan de Ombudsman Schadeverzekering voorgelegd. De door verzekeraar ingeschakelde advocaat heeft aan de Ombudsman Schadeverzekering laten weten dat verzekeraar bereid is een bedrag van f 3.500,- te betalen. Klager is daarmee niet accoord gegaan.

Voor klager staan twee mogelijkheden open. Verzekeraar zet ofwel de procedure in hoger beroep voor zijn rekening voort en vergoedt aan klager terstond alle kosten die waren verbonden aan de tenuitvoerlegging van het vonnis en het voorkomen van het faillissement, vermeerderd met een bijdrage in de rente, ofwel verzekeraar schikt de zaak door betaling van een bedrag van f 8.000,- ter finale kwijting jegens hemzelf, de door hem gedreven handelsonderneming en de vroegere directeur van verzekeraar.

Het standpunt van verzekeraar

Klager heeft een beroep gedaan op de door hem gesloten rechtsbijstandverzekering voor een geschil met betrekking tot een gestelde onjuiste levering van glas en kozijnen. Onweersproken is dat voor het geschil met de leverancier noch door klager als particulier, noch door klager als ondernemer op basis van de toepasselijke polisvoorwaarden rechten aan de verzekering konden worden ontleend. De leveranties waren immers niet bestemd voor een

2000/39 Rbs

bedrijfspan, terwijl ook niet Nederlands recht van toepassing is. Op de particuliere dekking kon geen beroep worden gedaan, omdat klager in zijn hoedanigheid van ondernemer is gedagvaard. Ook geldt voor geschillen met betrekking tot woningen de voorwaarde dat Nederlands recht van toepassing moet zijn. Voor zowel de particuliere als de zakelijke verzekering geldt bovendien dat er meerdere belanghebbenden zijn en dat derhalve, zo er dekking zou zijn, alleen naar evenredigheid van het aantal belanghebbenden aanspraak op rechtshulp, c.q. vergoeding van kosten zou bestaan. Desalniettemin is door de toenmalige directeur van verzekeraar een toezegging gedaan dat de kosten zouden worden vergoed. Centraal staat de vraag of verzekeraar, gezien de omstandigheden, onvoorwaardelijk aan die toezegging is gebonden. Tot de relevante omstandigheden rekent verzekeraar, dat klager bekend was met het ontbreken van dekking, met de bijzondere positie die de mede-eigenaar van de bouwgrond bij verzekeraar innam, en met diens belang bij het geschil. Of een partij op een gedane toezegging kan terugkomen, dan wel tot nakoming door de wederpartij kan worden gedwongen, is mede afhankelijk van de vraag of daarmee de redelijkheid en de billijkheid worden geschonden. Gezien de omstandigheden waaronder de toezegging tot stand is gekomen, is dat naar de mening van verzekeraar in deze zaak niet het geval en kan hij op zijn beslissing terugkomen. Dit geldt te meer, nu is getracht de gevolgen van de ingetrokken toezegging te neutraliseren. Aan klager is niet slechts toegezegd dat de tot heden gemaakte kosten van rechtsbijstand worden vergoed, maar tevens is hem financiële ruimte geboden om een regeling met de tegenpartij te treffen. Klager heeft daarvan geen gebruik willen maken en zich op het standpunt gesteld dat mede zou moeten worden bijgedragen in de vordering van de tegenpartij. Klager is daarmee voorbij gegaan aan het feit dat dergelijke uitgaven niet als kosten van rechtsbijstand zijn te beschouwen en dat de kosten van de geleverde zaken en de inmiddels verschenen rente door hem en de voormalige directeur van verzekeraar moeten worden gedragen.

Overigens is klager er eveneens aan voorbijgegaan dat door zijn toedoen de Belgische advocaat de beslissing om hoger beroep in te stellen heeft gebaseerd op onjuiste informatie en met name niet heeft meegewogen dat de wederpartij beschikt over een bestelformulier dat is ondertekend door klager en de voormalige directeur van verzekeraar. Het is evident dat daarmee de proceskansen in hoger beroep beduidend anders komen te liggen. In de duur van de procedure in hoger beroep en de hoogte van de lopende rente heeft verzekeraar dan ook aanleiding gezien om klager in overweging te geven met de wederpartij een regeling te treffen.

Het commentaar van klager

Naar aanleiding van het verweer van verzekeraar heeft klager zijn standpunt gehandhaafd. Klager wijst erop dat verzekeraar de zaak met de Belgische leverancier destijds op basis van de rechtsbijstandverzekeringen die waren gesloten door klager (mede ten behoeve van zijn eenmanszaak) en door de voormalige directeur van verzekeraar de onderhavige zaak heeft geaccepteerd

2000/39 Rbs

als één kwestie. Klager vindt het niet gepast dat verzekeraar de zaak ingewikkelder gaat maken door deze uit te splitsen over meer belanghebbenden. Voorts heeft klager nog aangevoerd dat verzekeraar alle bescheiden die op de onderhavige zaak van toepassing zijn ter beschikking had gekregen en derhalve van begin af aan ermee bekend was dat er een bestelformulier was getekend. Onjuist is derhalve dat die informatie pas bekend is geworden tijdens het hoger beroep.

Het overleg met verzekeraar

Verzekeraar heeft de Raad medegedeeld dat de in deze zaak gedane toezegging van dekking onder bijzondere omstandigheden heeft plaatsgevonden en dat hij zich zal beraden.

Verzekeraar heeft daarna de Raad bij brief van 8 december 1999 medegedeeld dat geen gebruik zal worden gemaakt van de regeling die verzekeraar de bevoegdheid geeft om in plaats van het verlenen van rechtshulp of het vergoeden van de daarmee gemoede kosten een bedrag ter beschikking te stellen ter hoogte van het financiële belang. Gezien de stand van de procedure en de reeds aan de Belgische advocaat voldane kosten is verzekeraar de mening toegedaan dat er onvoldoende reden is om van die regeling gebruik te maken. Verzekeraar heeft wel nog het volgende aangevoerd. De financiële gevolgen van de zaak zullen voor rekening komen van klager en de vroegere directeur van verzekeraar. Deze laatste heeft ook regelmatig met de Belgische advocaat overleg gepleegd en gecorrespondeerd. Doordat destijds een bedrag van f 4.000,- resteerde en twee partijen bij de zaak betrokken waren, leek het door verzekeraar aangeboden bedrag van f 3.500,- een redelijke opening voor een regeling van de onderhavige kwestie. Verzekeraar is evenwel bereid dit aanbod te verhogen tot f 5.000,- ter finale kwijting aan klager, c.q. diens eenmanszaak.

Klager heeft de Raad bij brief van 5 januari 2000 bericht dat hij niet met het aanbod van verzekeraar kan instemmen.

Het oordeel van de Raad

1. Vooropgesteld moet worden dat door verzekeraar aan klager een toezegging is gedaan - zonder daaraan beperkingen te verbinden - om ter zake van het geschil met de Belgische leverancier rechtsbijstand te verlenen.
2. Klager heeft zich op het standpunt gesteld dat verzekeraar ofwel dient voort te gaan met vergoeding van de kosten van rechtsbijstand ter zake van de in België aanhangige procedure, dan wel dient in te gaan op het voorstel tot schikking door betaling van een bedrag van f 8.000,-.
3. Verzekeraar heeft aangevoerd dat zijn voormalige directeur, als mede-eigenaar van de kavel waarop de woonhuizen van het type 'twee onder een kap' werden gebouwd, mede-belanghebbende is bij het geschil met de Belgische leverancier en dus mede de financiële gevolgen daarvan zal hebben te dragen.

2000/39 Rbs

4. Daarvan uitgaande is verdedigbaar het standpunt van verzekeraar dat hij, gelet op de voorwaarden van de rechtsbijstandverzekering, in redelijkheid heeft kunnen volstaan met het aanbod om aan klager een bedrag van f 5.000,- te betalen ter finale kwijting. Verzekeraar heeft de goede naam van het verzekeringsbedrijf niet geschaad. Daarbij neemt de Raad aan dat verzekeraar dit aanbod gestand doet.

De beslissing

De Raad verklaart de klacht ongegrond.

Aldus is beslist op 27 maart 2000 door Mr. R. Herrmann, voorzitter, Mr. J. Borgesius, Mr Th. B. ten Kate, en Mr. D.H.M. Peeperkorn, leden van de Raad, in tegenwoordigheid van Mr. C.A.M. Splinter, secretaris.

De Voorzitter:

Mr. R. Herrmann

De Secretaris:

(Mr. C.A.M. Splinter)